

Temeljem članka 31., a u vezi sa člankom 46. Zakona o visokom obrazovanju u Hercegovačko-neretvanskom kantonu ("Službene novine HNK" broj: 4/2012) kao I odredbi članka 43. stavak 1. Statuta Univerziteta modernih znanosti – CKM, Mostar, Upravno vijeće je, na osnovu prijedloga Senata Univerziteta, na svojoj IV. redovnoj sjednici održanoj u Mostaru 23.2.2015. godine odlukom broj: UV-89/2015 usvojilo u sljedećem tekstu

PRAVILNIK za osiguranje kvalitete i metode samovrednovanja

I OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom bliže se uređuje nadležnost, organizacija i način rada sustava za osiguranje kvalitete na UNIVERZITETU MODERNIH ZNANOSTI – CKM, Mostar (u daljnjem tekstu: Univerzitet), kao i druga pitanja od značaja za razvoj i osiguranje kvaliteta.

Članak 2.

Ovaj Pravilnik usklađen je s međunarodno prihvaćenim dokumentima u oblasti osiguranja kvaliteta visokog obrazovanja, kao i sljedećim dokumentima donesenim na nivou Bosne i Hercegovine i/ili na razini Hercegovačko-neretvanske županije: Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (EHEA), Odluka o standardima za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Kriteriji za akreditaciju visokoškolskih ustanova, studijskih programa i studijskih programa za učenje na daljinu u Bosni i Hercegovini, Uredba o kriterijima, standardima i normativima u visokom obrazovanju u Hercegovačko-neretvanskoj županiji, kao i na temelju drugih dokumenata koji tretiraju ovu problematiku.

II CILJ USPOSTAVE SUSTAVA ZA OSIGURANJE KVALITETE

Članak 3.

Osiguranje kvalitete je ključni institucionalni mehanizam koji omogućuje menadžmentu Univerziteta da na osnovu usvojene strategije razvoja, sistemski prati, koordinira, vrednuje i kontinuirano poboljšava sve procese rada na Univerzitetu, te osiguranjem i kontrolom kvaliteta procesa i usluga postiže dosljedan kvalitet visokog obrazovanja.

III DEFINIRANJE KLJUČNIH POJMOVA

Članak 4.

Kvaliteta u visokom obrazovanju, prema članku 11. Svjetske deklaracije o visokom obrazovanju za 21. stoljeće, je multidimenzionalni koncept koji obuhvaća sve njegove funkcije i aktivnosti, podučavanje i akademske programe, istraživanje i stipendije, osoblje, studente, fakultete, zgrade, opremu, akademsko okruženje, usluge i zajednicu. Koncept kvalitete u visokom obrazovanju Harvey i Green (prema Ćurković, B. i sur., 2011) definiraju na sljedeće načine: *Kvaliteta kao izvrsnost; Kvaliteta kao izbjegavanje pogrešaka; Kvaliteta kao ispunjenje postavljenih ciljeva; Kvaliteta kao transformacija; Kvaliteta kao prag/postavljanje određenih normi i kriterija; Kvaliteta kao usluga koja se pruža za novac; Kvaliteta kao poboljšanje.*

Osiguranje kvalitetom, unaprjeđenje kvalitete, kontrola kvalitete i ocjenjivanje kvalitete predstavljaju sredstva uz pomoć kojih se osigurava garancija kvalitete.

Osiguranje kvalitete je sveobuhvatan pojam koji se odnosi na stalan proces evaluacije (ocjenjivanja, praćenja, garancije, održavanja i poboljšanja) kvalitete sustava visokog obrazovanja, ustanova i studijskih programa.

Samoevaluacija je unutarnja evaluacija osiguranja kvalitete tj. sustavno ispitivanje unutarnje kvalitete.

IV DOMEN DJELOVANJA SUSTAVA UPRAVLJANJA KVALITETOM

Članak 5.

Područja vrednovanja sustava kvalitete na Univerzitetu su svi procesi, resursi, organizacijska struktura i odgovornosti koji obuhvaćaju sljedeća područja:

1. Aktivnosti, pravila i postupci trajnog osiguranja i unaprjeđenja kvalitete

2. Kvaliteta studijskih programa

Kvaliteta studijskog programa ostvaruje se i prati kroz: praćenje i provjeru njegovih ciljeva (općih i specifičnih) učenja; ishoda učenja tj. što se od studenta očekuje da zna, razumije i/ili je sposoban pokazati nakon završetka učenja; organizaciju studijskog programa; sadržaj programa; suvremenost programa; Curriculum (nastavni plan /predavanja, seminari, vježbe/ izvedbeni plan); predviđeni broj sati za pojedine predmete; poticaj programa na samostalno učenje i rad; broj diplomskih radova i disertacija za razdoblje za koje se vrednuje; poslijediplomski programi; mogućnost zapošljavanja na osnovi stečene diplome; suradnja s drugim visokim učilištima i znanstvenim organizacijama; kriteriji i uvjeti prijenosa ECTS-bodova; popularnost programa kod studenata u odnosu na prethodne godine i druge institucije koje ga nude, postotak

svršenih studenata i prosječno trajanje studija; ukupan broj svršenih studenata u odnosu na broj upisanih; broj zaposlenih u odnosu na ukupni broj svršenih studenata; prosječno trajanje studija; stopa odustajanja studenata od daljeg studiranja; mišljenje diplomiranih studenata o kvalitetu studijskog programa i postignutim ishodom učenja; zadovoljstvo poslodavaca stečenim kvalifikacijama diplomaca.

3. Ljudski resursi

Kvaliteta ljudskih resursa ogleda se i prati kroz kvalitetu nastavnika i suradnika, te kvalitetu administrativnog osoblja. Relevantni su podaci o nastavničkom kadru i nastavnom opterećenju; o tome je li izrađen plan zapošljavanja i napredovanja nastavnika; ima li visokoškolska ustanova izvedbeni plan prema kojem je definiran raspored nastavnika i suradnika po predmetima; pregled broja nastavnika po zvanjima i status nastavnika na visokoškolskoj ustanovi (radni odnos sa punim i nepunim radnim vremenom, angažman po ugovoru); broj uposlenih nastavnika u odnosu na ukupni broj studenata; postupak za odobrenje sudjelovanja vlastitih nastavnika u nastavi na drugim ustanovama visokoga obrazovanja; omogućuje li se nastavnom osoblju trajno osposobljavanje i unapređivanje vještina za rad u nastavi; koji se načini/postupci na visokoškolskoj ustanovi koriste za nastavnike koji nisu dostigli prihvatljivu razinu kvalitete nastave; kako rad nastavnika vrednuju studenti putem studentske ankete za procjenu rada nastavnika i suradnika.

Kvaliteta administrativnoga osoblja prati se kroz: broj uposlenih u administraciji u odnosu na broj studenata, broj žalbi studenata, broj uspostavljenih pisanih procedura, upitnik o zadovoljstvu studenata, prosječno vrijeme za ispunjavanje zahtjeva studenata, koji se načini/postupci koriste za administrativno osoblje koje nije dostiglo prihvatljivu razinu kvalitete, ažuriranost evidencije sadašnjih i bivših studenata

4. Studenti

Kvaliteta studenata ogleda se i prati kroz: broj studenata razvrstan po: spolu, vrsti studija (preddiplomska i diplomatska nastava te poslijediplomska nastava), statusu (domaći ili strani, redovni ili izvanredni); način provođenja razredbenog ispita ili konzultacija; broj i struktura stečenih diploma; prosudba opsega prisutnosti studenata na predavanjima (prosječan broj prisutnih/ukupan broj upisanih); broj studenata koji studiraju u mjestu prebivališta/izvan mjesta prebivališta; broj studenata koji se upisuje na studij kao prvi/drugi izbor; prosječno trajanje studija; studentski programi i projekti (uključujući ERASMUS, CEPUS i dr.) za razdoblje koje se vrednuje; organizacije studenata, studentske aktivnosti; kontakti s bivšim studentima (ALUMNI); pravo studenata na žalbu; dodjela priznanja studentima; osigurani adekvatni uvjeti za studente s posebnim potrebama.

5. Kvaliteta nastavnog procesa

Kvaliteta nastavnog procesa ogleda se i prati kroz interaktivnost nastave, uključivanje primjera u nastavu, donošenje i poštovanje planova rada po predmetima, kao i praćenje kvaliteta nastave i poduzimanje potrebnih mjera u slučaju kada se utvrdi da kvaliteta nastave nije na odgovarajućem nivou; jasnu vezu između metoda ocjenjivanja i ciljeva postavljenih u skladu sa namijenjenim ciljevima učenja, validan, konzistentan, transparentan i javno dostupan proces ocjenjivanja; polaganje ispita pod istim uvjetima; pravovremena povratna informacija o rezultatima ispita; definirana obavezna i dopunska literatura; odnos broja predavanja i vježbi, opterećenost studenata; učešće gostujućih predavača; povezanost nastavnog procesa sa privredom; korištenje audio i video materijala; korištenje suvremenih programskih alata; korištenje studija slučaja; nastavno osoblje vrši evidenciju o prisustvu na nastavi, izvršenoj nastavi, strukturi ocjenjivanja te održanim ispitima za kolegije na kojima su angažirani; postotak prolaznosti studenata i prosječna ocjena studenata po ispitnim rokovima; žalbena procedura i mogućnost ponovnog ocjenjivanja.

6. Znanstveni-istraživački rad

Kvaliteta znanstveno-istraživačkog rada ogleda se i prati kroz: strategiju razvoja znanstveno-istraživačke djelatnosti na departmanu; postojanje vlastitog znanstvenog časopisa; sudjelovanje na domaćim i međunarodnim znanstvenim konferencijama; mobilnost nastavnika (boravci u inozemstvu); podrška znanstveno-istraživačkim aktivnostima; evidentiraju se objavljeni znanstveni radovi, stručni radovi, knjige, monografije i slično.

7. Fizički resursi

Kvaliteta fizičkih resursa se ogleda i prati kroz opremljenost za obrazovanje i znanstveno-istraživačku djelatnost: adekvatan obim prostora i struktura opreme; ukupna površina (u vlasništvu Univerziteta i iznajmljeni prostor) sa površinom objekata (amfiteatri, učionice, laboratorije, nastavne baze, organizacione jedinice, službe); lista opreme u vlasništvu Univerziteta koja se koristi u nastavnom procesu i znanstvenoistraživačkom radu; odnos ukupnog prostora i broja studenata na svim studijskim programima; bogatstvo bibliotečkog fonda - dovoljan broj primjeraka obvezne i dodatne literature (u klasičnom i/ili digitalnom obliku); radno vrijeme knjižnice usklađeno je s obvezama studenata; prostor čitaonice primjeren je individualnom i timskom radu, opremljenost računalima, i drugom potrebnom opremom u skladu sa zahtjevima studija.

8. Međunarodna suradnja i mobilnost studenata

Kvaliteta međunarodne suradnje i mobilnosti studenata ogleda se i prati kroz definiranu proceduru vanjske suradnje na području nastavnog osoblja; uspostavljanje bilateralne i

multilateralne razmjene studenata sa domaćim i stranim visokoškolskim ustanovama kroz različite programe studentske razmjene uz priznavanje ECTS kredita/bodova ostvarenih tokom razmjene; pružanje mogućnosti studentima da obavljaju stručnu praksu u poduzećima u Bosni i Hercegovini; poticanje sudjelovanje studenata na nacionalnim i međunarodnim natjecanjima; organizira natjecanja studenata u znanju; poticanje sudjelovanje na seminarima i konferencijama na domaćoj i međunarodnoj razini; pružanje usluge savjetovanja za studente koje izraze želju za mobilnost na nacionalnoj i međunarodnoj razini; poticanje studiranje na engleskom jeziku, učenje engleskog jezika kao i učenje pojedinih predmeta na engleskom jeziku ili na drugom svjetskom jeziku; definirane su procedure za polaganje razlikovnih predmeta studenata koji dolaze sa drugih visokoškolskih ustanova; Univerzitet i njegove sastavnice nastoje biti aktivnim sudionikom projekata na domaćoj i međunarodnoj razini; student koji studira na nekoj od sastavnica putem razmjene dobiva svog mentora koji ga upoznaje sa svim potrebnim informacijama; članstvom u domaćim i međunarodnim organizacijama Univerziteta i njegovih sastavnica povećava se kvaliteta studiranja i rada na Univerzitetu.

9. Javnost djelovanja

Kvaliteta javnosti djelovanja ogleda se i prati kroz definiranu strategiju javnog djelovanja; javne prezentacije za buduće studente; tiskani materijali dostupan javnosti (npr. raspored studiranja, vodič za buduće studente, informacijski paketi); web stranice sa redovno ažuriranim podacima; broj posjetitelja web stranice; kontakti sa medijima; transparentna pravila i propisi upisa; natječaji za upis, rasporedi nastave i termini ispitnih rokova; informacije o studijskim programima i smjerovima, zvanjima koji se stiču te silabusi svih kolegija na sva tri ciklusa studija; obrane završnih radova su javne; rezultati ispita se, sa ciljem zaštite osobnih podataka, objavljuju na dijelu web stranice koji je namijenjen isključivo studentima.

V ORGANIZACIJA SUSTAVA ZA OSIGURANJE KVALITETE

Članak 6.

Senat Univerziteta i rektor su odgovorni za sprovođenje mjera za osiguranje kvaliteta rada Univerziteta i njegovih ustrojbenih jedinica.

Članak 7.

Organizaciju sustava za osiguranje kvalitete na Univerzitetu čine sljedeća tijela:

- **Odbor za osiguranje kvalitete**
- **Povjerenstvo za praćenje kvalitete i utvrđivanje mjera za poboljšanje kvalitete**

Tijela zadužena za rad u području razvoja sistema za osiguranje i osiguranje kvalitete djeluju integrirano u svim područjima rada Univerziteta i uključuju sve postojeće službe na nivou Univerziteta i departmana.

Članak 8.

Odbor za osiguranje kvalitete visokog obrazovanja

Odbor za osiguranje kvalitete (u daljnjem tekstu: Odbor) na nivou Univerziteta je tijelo koje imenuje Senat Univerziteta i ima sljedeće nadležnosti:

- rukovodi sustavom osiguranja kvalitete na Univerzitetu,
- predlaže strategiju osiguranja kvalitete na Univerzitetu,
- predlaže politiku kvalitete na Univerzitetu,
- izrađuje godišnji i dugoročni plan aktivnosti upravljanja i osiguranja kvalitete Univerziteta,
- predlaže smjernice i postupke osiguranja i unapređenja kvaliteta u svim oblastima definiranim Člankom 5. ovog Pravilnika,
- prati djelotvornost postupka unapređenja kvaliteta,
- nadzire efikasnost provedbe internih mehanizama za osiguranje kvaliteta na nivou departmana,
- inicira i predlaže postupke i dokumente vezane za institucionalnu akreditaciju Univerziteta,
- obavlja ostale aktivnosti vezane za razvoj sustava upravljanja kvalitetom u visokom obrazovanju.

Članak 9.

Odbor za osiguranje kvalitetom ima 10 članova i sačinjavaju ga:

- Rektor i prorektori Univerziteta
- tri predstavnika akademskog osoblja iz svake članice Univerziteta u nastavničkom ili suradničkom zvanju;
- po jedan predstavnik/ica studenata sa sva tri departmana;
- predstavnik administrativnog osoblja.

Odbor za osiguranje kvalitete imenuje Senat Univerziteta.

Predstavnike studenata predlaže Studentski zbor svakog od departmana.

Mandat članova Odbora za osiguranje kvalitetom traje 4 (četiri) godine, sa mogućnošću ponovnog izbora, izuzev predstavnika studenata čiji mandat traje godinu dana, sa mogućnošću ponovnog izbora.

Članak 10.

Članovi Odbora za osiguranje kvalitetom između sebe biraju predsjednika.

Administrativne poslove za potrebe rada Odbora obavljaju korespondentne službe Rektorata.

Odbor za osiguranje kvalitetom donosi Poslovnik o radu.

Odbor donosi odluke većinom glasova ukupnog broja članova.

Odbor se sastaje najmanje dva puta godišnje, a po potrebi i više puta u skladu sa Poslovnikom o radu kojega donosi na svojoj prvoj sjednici.

Članak 11.

Odbor za osiguranje kvalitetom redovno, a najmanje jednom godišnje, podnosi Senatu Univerziteta izvještaj o sustavu osiguranja kvaliteta i svom radu.

Članak 12.

Povjerenstvo za praćenje kvalitete i utvrđivanje mjera za poboljšanje kvalitete visokog obrazovanja

Povjerenstvo za praćenje kvalitete i utvrđivanje mjera za poboljšanje kvalitete visokog obrazovanja (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) je stručno tijelo departmana Univerziteta koje se imenuje na temelju odluke Znanstveno-nastavnog Vijeća svakog od Departmana na prijedlog voditelja departmana.

Povjerenstvo djeluje usklađeno s Odborom za osiguranje kvalitete visokog obrazovanja, te zajedno dijele odgovornost za unaprjeđenje i osiguranje kvalitete u svim područjima djelovanja Univerziteta.

Povjerenstvo izrađuje godišnji i dugoročni plan aktivnosti o sustavu za kvalitetu Univerziteta.

Povjerenstvo je obvezno najmanje jednom godišnje u utvrđenim rokovima podnositi izvješće o svom djelovanju Odboru.

Članak 13.

Povjerenstvo čini 7 članova:

- jedan voditelj Departmana;
- dva predstavnika nastavnika;
- dva predstavnika asistenata;
- jedan predstavnik studenata;
- jedan predstavnik administrativnog osoblja departmana.

Predsjednik Povjerenstva je voditelj departmana.

Članak 14.

Povjerenstvo organizira, koordinira i provodi postupke unutarnjeg vrednovanja (samoevaluaciju) na razini departmana, te razvija institucijske mehanizme osiguravanja, unaprjeđenja i promicanja kvalitete u svim područjima definiranim Člankom 5. ovog Pravilnika.

Članak 15.

Ovaj Pravilnik donosi Upravno Vijeće na prijedlog Senata.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika donose se na istovjetan način na koji je Pravilnik donesen.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja.